

## Общото послание на Юда

### ВЪВЕДЕНИЕ

1. Заглавие. В най-ранните гръцки ръкописи заглавието на това послание е просто Юдас („Юда“ или „Юда“). Думите „Общото послание“, които се намират в KJV, се отнасят до факта, че това писмо е адресирано не до конкретен човек, църква или група църкви, а „до тях [тоест, всички], които са осветени“ (вижте стих 1). По същата причина понякога се нарича „католическо послание“ в смисъл, че „католическо“ означава „всеобщо“.

2. Авторство. Авторът нарича себе си „Юда, слуга на Исус Христос и брат на Яков“ (ст. 1) и няма причина да се съмняваме в отъждествяването му, въпреки че думите могат да се тълкуват по повече от един начин.

В Новия завет се споменават няколко мъже с име Юда. Това са Юда Искаротски (Марк 3:19), Юда „не Искаротски“ (виж върху Йоан 14:22), Юда от Галилея (Деяния 5:37), Юда от Дамаск (Деяния 9:11), Юда с прякор Варсава (Деяния 15:22) и Юда (Юда), който, както Яков, Йосиф и Симон, е брат на Исус – същият Яков, който е председателствал Събора в Йерусалим (виж върху Деяния 12:17; 15:13) и който е възможно по-късно да е написал и Посланието на Яков (виж Въведението към книгата). Следователно, авторът на Юда може да е бил брат на този Яков и по този начин брат на Господ Исус. Тази връзка би го направила видно място в църквата и би му дала степента на авторитет, отразена в посланието му. Това, че той не твърди открито за семейната си връзка с Господ, а се нарича „слуга на Исус Христос“ (Юда 1), може да се обясни с чувство за деликатна сдържаност, която би му попречила да се възползва от връзката си с Исус.

3. Историческа обстановка. Посланието не съдържа пряко изявление относно обстоятелствата, довели до написването му, нито пък улика за конгрегацията, до която е адресирано, но от съдържанието му може да се извлече известна информация. Ясно е, че в църквата са се промъкнали разрушителни елементи (ст. 4, 8 и т.н.) и са отклонили мнозина от чистотата на евангелието. Алюзии в Колосияни, пастирските послания и Откровение показват, че гностически ереси са започнали да навлизат в църквите на Мала Азия. Следователно е възможно писмото на Юда да е било адресирано до тези църкви.

Интересен въпрос повдига фактът, че голяма част от материала на Джуд се намира също във 2 Петрово (вж. Юда 4–18 с 2 Петрово 2:1 до 3:3). Не само едни и същи мисли, но в много случаи се използват едни и същи думи, като някои думи са доста необичайни. Дали Юда е заимствал от 2 Петрово, Петър от Юда, или и двамата са заимствали от общ, но неизвестен източник? На този въпрос не може да се отговори окончателно. Повечето библейски учени смятат, че Юда е по-ранното от двете писма, тъй като би било трудно да се обясни защо Юда изобщо би написал писмо, ако е имал малко да каже освен това, което вече е добре изразено във 2 Петрово. Тези учени твърдят, че е лесно да се обясни как Петър може да е използвал мислите, изразени в краткото послание на Юда, и след това да е добавил материал към него. Буквалните изследвания показват, че по-краткото от две подобни произведения обикновено е по-ранното. Въпреки това, малцинство от учени защитават приоритета на 2 Петрово послание пред това на Юда. Сред посочените причини са следните: (1) 2 Петрово 2:1 говори за бъдещата поява на лъжеучители, докато Юда създава впечатлението, че тези учители вече работят (Юда 4). (2) Юда говори за предупреждението за идването на скептици като за нещо от миналото (ст. 17, 18), докато Петър отправя настоящо предупреждение (2 Петрово 3:3).

Аргументите на двете страни не са достатъчно убедителни, за да се определи коя от двете две послания, Юда или 2 Петрово, е по-ранното (вж. том V, стр. 186). Поради тази причина е невъзможно да се датира писмото на Юда. Ако е написано преди 2 Петрово, то трябва да е било съставено преди 67 г. сл. Хр. , вероятната година на смъртта на Петър (том VI, стр. 102); ако Юда е след 2 Петрово, може да е било написано между 70 и 85 г. сл. Хр. .

4. Тема. От стих 3 изглежда, че авторът е възнамерявал да напише обикновено послание да утвърди вярващите в християнската им вяра, но новините за опустошението, причинено от либертинските учители, го накараха, под ръководството на Божествения Дух, да промени първоначалния си план и да призове читателите си към смела защита на вярата. За да ги насърчи в такава работа, той разобличава измамниците, показва връзките им с по-ранни бунтовници срещу божествената власт и увещава паството си да избягват тези измамници и да се съсредоточат върху подготовката си да посрещнат своя Господ в слава. За да се разбере съдържанието на посланието, е необходимо често позоваване и сравнение с 2 Петрово.

5. Очертание.

- I. Приветствие, 1, 2.
- II. Поводът за писане, 3, 4.
- III. Исторически предупреждения срещу отстъпничеството, 5–7.
  - A. Израилтяните, 5.
  - Б. Ангелите, 6.
  - В. Содом и Гомор, 7.
- IV. Предизвикателството на грешниците, 8–11.
- V. Безплодността на греха, 12, 13.
- VI. Сигурността на обречеността на нечестивите, 14–16.
  - A. Пророкувано много преди това, 14, 15.
  - Б. Тяхната годност за унищожение, 16.
- VII. Предсказаната криза, 17–19.
- VIII. Заключение, 20–25.
  - A. Увещание, 20–23.
    - 1. Лично приложение към вярващите, 20, 21.
    - 2. Отговорност към другите, 22, 23.
  - Б. Приписването на похвала, 24, 25.

Той ги увещава да бъдат постоянни в изповядването на вярата. 4 Лъжеучители се промъкват, за да ги съблазнят: за чието осъдително учение и нрави е приготвено ужасно наказание: 20 докато благочестивите, с помощта на Светия Дух и молитви към Бога, могат да устоят, да растат в благодат, да пазят себе си и да избавят другите от капаните на тези измамници.

1. Юда. За обсъждане на възможната самоличност на автора вижте стр. 701.

Слугата на Исус Христос. Или „слуга на Исус Христос“ (вж. върху Рим. 1:1). Ако Юда и Яков са били братя на Господа (вж. стр. 701), тогава и двамата показват голяма деликатност в посланията си, като се въздържат от споменаване на тази връзка, предпочитайки да признаят божествеността на своя Господар и да провъзгласят пълното си подчинение като Негови послушни роби (вж. върху Яков 1:1). Юда не твърди, че е апостол (вж. върху Деяния 1:2; Рим. 1:1).

Осветен. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) тълкуването „възлюбен“. Последната част от стиха след това се чете буквално: „на онези, които са възлюбени от Бога Отца и [от] „Исус Христос се пази, за призиваните.“ Фразеологията е трудна, но значението е ясно. Авторът се обръща към онези, които са били призовани (вж. Рим. 1:6, 7), които са дълбоко

обичани от Отца и пазени от Исус за наследството, което Бог е приготвил (вж. 2 Петрово 2:9)

2. Милост. Тази форма на поздрав не се среща никъде другаде в Новия завет, но има донякъде подобни поздрави в 1 Петрово 1:2. Сравнете обичайната форма на Павел в повечето му писма (вж. Рим. 1:7; 2 Кор. 1:2; и др.). Юда, подобно на Петър, желае читателите му да получават все по-големи количества от небесните дарове (вж. 2 Петрово 1:2).

Възлюбени. Това е често срещана форма на обръщение в общите послания (вж. 1 Петрово 4:12; 2 Петър 3:1; 1 Йоан 3:2; и др.).

Усърдие. Гръцки *sroude* (виж върху Рим. 12:8, 11; срв. върху 2 Петр. 1:5). Юда споделя с читателите реалната ситуация, която се е състояла, когато той е дошъл да напише писмото.

Общото спасение. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) тълкуването „нашето общо спасение“, тоест спасението, което споделяме общо. Първоначалното намерение на Юда е било да напише общо пастирско писмо, но изглежда, че до него са достигнали обезпокоителни новини относно разрушителните дейности на „нечестивите човеци“ (ст. 4) и са го накарали да се откаже от първоначалния си план в полза на енергична атака срещу смутителите и искрено увещание към вярващите.

Беше необходимо. Буквално „имах нужда“, което предполага внезапна неотложност, която накара Юда да промени плана си и му попречи да подготви планираното си послание спокойно. начин.

Увещавам. Гръцки *parakaleō* (виж върху Мат. 5:4).

Сериозно се боря. Гръцки *epagōnizomai*, засилена форма на глагола *agōnizomai* (вижте Лука 13:24).

Вярата. Тоест, цялостното християнско учение (вижте върху Деяния 6:7; Римляни 1:5).

Веднъж предаден. По-скоро „веднъж завинаги предаден“. За коментар на „предаден“ вижте 2 Петрово 2:21.

Светии. Вижте Рим. 1:7. Юда искаше читателите му да се придържат здраво към оригиналната форма на Християнското учение, такова каквото е било предадено на църквата от Исус и апостолите.

4. Някои мъже. Сравнете 2 Петрово 2:1, където Петър говори за подобна група мъже чието идване все още е било в бъдещето. Юда заявява, че по времето, когато е писал, такива измамници вече са смущавали църквата. Вижте върху Юда 18.

Промъкнал се неподготвено. Гръцки *pareisduō*, „да влезеш тайно“, „да се промъкнеш потайна мярка“. Фалшивият Учителите не бяха честни. Тъй като техните доктрини бяха подривни, те се стараеха да се прикрият и да влязат в църквата, без да разкриват истинския си характер.

Преди ... ръкоположен. Гръцки *prographō*, буквално „да се напише предварително“. Юда има предвид, че осъждането на измамните учители вече е било произнесено, не в смисъл на предопределение, а като обмислена присъда, основана на знание за техните вредни дейности. Фразата „от древността“ може да се отнася до думите на Енох, цитирани в стихове 14, 15; или, ако „от древността“ (*palai*) се тълкува в по-непосредствен смисъл, както в Марк 15:44, препратката може да бъде към 2 Петрово 2:3. Вижте обаче стр. 701, 702.

Осъждане. Гръцки *krima*, „присъда“, „гибел“ (виж върху Рим. 2:2). Юда не посочва какво е присъдата. Ако писмото му е написано след 2 Петрово (виж стр. 701, 702), той може да е имал предвид думите на Петър, оставяйки обяснението им на него (виж върху 2 Петрово 2:3, 9).

Нечестиви мъже. Гръцко asebeis, множествена форма на asebēs (виж върху Рим. 4:5). Петър прилага терминът за допотопните хора (2 Петрово 2:5).

Обръщане. Гръцко metatithēmi, „прехвърлям“, „променям“ (вж. Гал. 1:6).

Благодат. Гръцка дума charis (вижте върху Рим. 3:24).

Похотливост. Гръцки aselgeia (виж върху 2 Петрово 2:2). Описанието на характера от Юда Действията и делото на лъжеучителите са паралелни на тези, дадени от Петър. Те изопачаваха думите на Писанието за свои собствени неморални цели (вж. 2 Петрово 2:2).

Отричане на единствения Господ Бог. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) пропускането на думата „Бог“. Пълният израз може да се преведе като „отричащи се от единствения Господ [despotēs], тоест, нашия Господ [kurios] Исус Христос“. От другите новозаветни писатели само Петър прилага директно despotēs, „господар“, към Христос. За коментар относно despotēs вижте 2 Петрово 2:1.

5. В памет. Не е нужно да предполагаме от тези думи, че неговите читатели са забравили фактите, за които Юда ще им напомни. Авторът припомня известни факти като част от енергичната си защита на вярата. За подобна фразеология вж. 2 Петрово 1:12, 13; 3:1.

Въпреки че някога сте знаели това. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) тълкуването „въпреки че вие „да знам всички неща веднъж завинаги“, потвърждавайки горното тълкуване на „да ви напомня“.

Господ. Тоест, Христос, Който изведе Израел от Египет (вижте Изх. 23:20; 1 Кор. 10:4).

След това. Буквално „вторият път“, тоест, следващото събитие е унищожението на невярващите, споменато в стих 4 (Числа 14:26–39).

6. Ангели. Вижте съответния пасаж, 2 Петрово 2:4. Юда разглежда по-подробно. отколкото Петър в този случай.

Първо съсловие. Гръцко archē, обикновено превеждано като „начало“ (Йоан 1:1; и др.). Павел често използва archē и неговата форма за множествено число archai, за да опише началства (вж. върху Рим.

8:38; Еф. 1:21; 6:12; и др.). Веднъж archē се превежда като „управление“ (виж върху 1 Кор. 15:24). В Юда думата ясно се отнася до първоначалното положение, което са имали ангелите, което те са загубили, когато са последвали Луцифер и са били изгонени от небето (виж върху Ис. 14:12; Ез. 28:16–18; Откр. 12:7–9).

наляво. Гр. аролеірѡ, „да изоставя“.

Запазено. Или „съхранено“ (вж. 2 Петрово 2:4, 9).

Вечни вериги под тъмнина. Фраза, която се различава отчетливо от 2 Петрово 2:4 (вижте коментара там), където текстовите доказателства потвърждават прочитането „дълбини на тъмнината“. „Веригите“ или „оковите“ са вечни в смисъл, че бунтовните ангели не могат да избягат от тях.

Съд. Гръцка дума krisis (виж върху 2 Петрово 2:4).

Великият ден. Тоест, денят на страшния съд (вижте 2 Петрово 2:4, 9).

7. Содом и Гомор. Вижте върху 2 Петрово 2:6; вж. Бит. 19:23–28. Юда пропуска споменаването на Ной и допотопните хора и не споменава Лот (2 Петрово 2:5, 7, 8).

Градовете около тях. Тоест, съседните градове Адма и Цевоим (Втор. 29:23), което Петър не споменава.

Отдавайки се на блудство. Една дума на гръцки, използвана само тук в Новия завет и предполагаща пълно изоставяне на сексуалния разврат.

Чужда плът. Или „друга плът“, очевидно препратка към греха на содомията като практикувано от жителите на градовете в равнината (вижте Бит. 19:5).

Изложен. Гръцки *prokeimai*, „да бъде поставен пред“, „да лежи на видно място“. Грехът и съдбата на Градовете в равнината винаги са били изтъквани като предупреждение за ужасните последици от отхвърлянето на праведния начин на живот. Неестественото Мъртво море, с пълната си липса на живот и странните качества на водите си, служи за подчертаване на естеството на заплатата, платена от греха (вж. Яков 1:15).

Един пример. „Вечният огън“, който в крайна сметка ще унищожи всички нечестиви, е сравнен с „вечния огън“, който унищожи Содом и Гомор. Както единият беше вечен в своите последици, така ще бъде и другият.

Страдание. Гръцки *hurechō*, буквално „да държа“, следователно „да претърпя“. Употребата на Юда на сегашното време предполага, че разрушените градове все още понасят наказанието си. Тяхното наказание е състоянието им на пълно унищожение. Следователно наказанието им продължава.

Отмъщение. Гръцки *dikē*, „наказание“, „наказание“.

Вечен огън. Вижте Матей 25:41. Някои коментатори са възприели следното тълкуване на думите на Юда: „са дадени за пример на вечен огън, понасяйки наказание“; но този превод не е в хармония с 2 Петрово 2:6 и е ненужно усилие да се избегне проблемът, свързан с правилното разбиране на „вечния огън“. Огънят, който унищожи градовете Содом и Гомор, завърши работата си. Когато всичко, което можеше да бъде изгорено, беше изгорено, огънят угасна. Този огън отдавна е престанал да гори, но ефектът му ще продължи през цялата вечност. В този смисъл тези градове са претърпели „отмъщението на вечния огън“.

8. По същия начин. Или „все пак по подобен начин“, подчертавайки, че въпреки ужасните По примера на содомците, лъжеучителите упорстваха по подобен начин.

Тези мръсни мечтатели. Буквално „тези, които сънуват“, тоест лъжеучителите. Преводачите на KJV са предоставили думата „мръсен“ въз основа на следните думи „оскверняват плътта“. Въпреки това, препратката към сънуването може да се отнася до пророческата поза и дейностите на учителите.

Осквернявайте плътта. Сравнете израза „ходете по плът“ (2 Петрово 2:10).

Презирай господството. Сравни с 2 Петрово 2:10. Юда използва различна дума за „презира“ („*ateteō*, „да обезсиля“, „да отхвърля“), но същата дума, *kuriotēs*, за „владение“.

Говорете хули за достойнства. Вижте 2 Петрово 2:10.

9. Михаил. Този коментар поддържа мнението, че „Михаил“ е едно от имената на Христос (вижте върху Дан. 10:13; 1 Сол. 4:16; Откр. 12:7), не като главен ангел, а като владетел над ангелите.

Архангел. Гръцки *archaggelos* (вижте 1 Сол. 4:16). Ангелите са създадени същества; Христос е техният Създател (виж Кол. 1:16, 17). Христос е истинският Бог (виж Том V, стр. 917; виж върху Йоан 1:1–3), а ангелите са призвани да Му се покланят (виж върху Евр. 1:3–8, 13, 14).

Когато спори. Петър не говори за инцидента, който Юда сега споменава (вж. на 2 Петрово 2:11), но говори по общ начин за предпазливото поведение на ангелите в присъствието на Господа. Юда е по-конкретен и цитира по-важен пример в личната среща между Михаил и дявола.

Дявол. Гръцки diabolos (виж върху Мат. 4:1; Еф. 4:27).

Тялото на Мойсей. Освен разказа на Юда, единственото библийско споменаване на погребението на Мойсей е Второзаконие 34:5, 6, където е записано, че Господ е погребал верния Си слуга и че гробът му не е бил известен на хората. Юда сега разкрива, че мъртвото тяло е било предмет на спор между Христос и Сатана. От факта, че Мойсей се е явил с Илия на планината на Преображението, може да се заключи, че Господ е триумфирал в борбата с дявола и е възкресил Мойсей от гроба му, правейки го първия известен субект на възкресителната сила на Христос (вижте върху Второзаконие 34:6; Матей 17:3; вижте РР 478, 479).

Дърст. Гръцки толмађ, „осмелявам се“, „предполагам“, „да се накарам [да направим нещо]“. Не беше в съответствие с божествения характер да се клевети някого, дори дявола, и Христос не би си позволил да направи нещо, което противоречи на Неговата съвършена природа и характер като Бог. Христос не би „привел срещу него [дявола] хулно обвинение“, както не би излъгал или откраднал. Сатана е великият „обвинител“ (Откр. 12:10), великият клеветник (вижте върху Зах. 3:1, 2) и Христос никога не би могъл да се накара да използва оръжията на дявола за война. Донеси. Или „произнесе“.

Остро обвинение. Буквално „клеветническа преценка“.

Господ да те смърми. Сравнете Захария 3:2, където Господ смърми дявола. Няма по-силно осъждане от това да бъдеш смърмен от Господа. Сравнете с 2 Петрово 2:11.

Климент Александрийски, Ориген и Дидим твърдят, че Юда 9 е цитат от пасаж в псевдоепиграфското произведение „Успение на Мойсей“ (вж. том V, стр. 89). Това произведение е запазено само във фрагментарен вид и съществуващите части не съдържат въпросния пасаж. Учените обаче като цяло са съгласни, че няма причина да се съмняват в твърдението на тези ранни църковни отци. Твърдението, че Юда цитира „Успение на Мойсей“, не ни задължава да приемаме това произведение за вдъхновено. Ако Юда е цитирал от него, той просто е използвал определен фактически материал, съдържащ се в него (вж. ст. 14).

10. Но тези. Тоест, лъжеучителите. Целият стих съответства тясно на паралелния пасаж, 2 Петрово 2:12 (вижте коментара там).

11. Горко. Сравнете с Мат. 11:21; вж. Откр. 8:13. Възклицанието на Юда сочи към резултатите, които със сигурност ще дойдат за онези, които поемат по пътя, избран от лъжеучителите.

Те са си отишли. Джуд успя да основава преценката си за учителите на миналото им. поведение, защото те вече бяха последвали пътя на други нечестиви мъже.

Каин. Юда вече е посочил примерите за невярващия Израел (ст. 5), бунтовния ангели (ст. 6) и Содом и Гомор (ст. 7). Сега той добавя Каин, Валаам и Корей (Корей) към списъка, като по този начин прави общо шест илюстрации за класа, към който принадлежат лъжеучителите. Името на Каин веднага подсказва за престъплението убийство. Без съмнение Юда има предвид гнусното престъпление убийство на Каин, защото делата на измамниците доведоха до духовна смърт.

Тичал алчно. Гръцки екшеђ, „изливам“, тук се има предвид, че учителите безразсъдно са се отдали на подражание на греха на Валаам.

Грешката на Валаам. Петър казва, че лъжеучителите са се „отклонили“ (planaђ) след Валаам, докато Юда казва, че са следвали „грешката“ (planē) на Валаам. Само с

лека разлика в езика, двамата автори предават сходни мисли. За коментар относно аналогията между Валаам и лъжеучителите вижте 2 Петрово 2:15.

Възражение. Гръцки *antilogia*, „противоречие“, следователно „противопоставяне“ или в този случай „бунт“.

Ядро. Старозаветната форма на името е „Корей“. Корей, Датан и Авирон се разбунтували срещу божествено постановената власт на Моисей и предизвикали бунт в лагера на Израел. Юда казва, че лъжеучителите по подобен начин са се разбунтували срещу властта. В резултат на това те ще загинат също толкова сигурно, колкото Корей и неговите другари, заради греха си (вижте върху Числа 16:1–35).

12. Петна. По-скоро „рифове“ – метафора, описваща онези, които причиняват корабокрушение на други.

Празници на милосърдието. Тоест, празници на любовта (вж. 2 Петрово 2:13).

Хранят се сами. Буквално „паят себе си“, тоест, егоистично се грижат за собствените си интереси за сметка на другите. Те следват този курс безстрашно, тоест без богобоязливост, по нахален начин. В този стих Юда използва три гръцки думи, които започват с „а“, което означава „без“ – *aphobōs*, „без страх“, *anudroi*, „без вода“, *akaipa*, „без плод“ (вижте коментара по-долу).

Облаци. Джуд сега продължава списъка с метафори, който е започнал, когато е нарекъл учителите „петна на вашите празненства“. Той добавя още четири сравнения – „облаци“, „дървета“, „вълни“ и „звезди“. Това, че лъжеучителите са наречени „облаци... без вода“, означава, че те не изпълняват обещанието за духовен дъжд повече от облаците, които не успяват да напоят жадна земя. В този смисъл те са измамници, разочароващи онези, които очакват духовно освежаване от тях.

Носени наоколо. По-скоро „пренесени“, като облаци, които преминават, без да изпускат влагата си.

Дървета, чийто плод вехне. Или „дървета в късна есен“ (RSV). Късната есен беше времето, когато можеше да се очаква плод, но тези лъжепророци са „безплодни“ (вж. 2 Петрово 1:8).

Два пъти мъртви. „Дърветата“ не само са безплодни, но и са изкоренени.

По подобен начин, лъжеучителите, представени по този начин, преди са били мъртви в греха, а сега са се върнали към това предишно духовно състояние.

Изтръгнати от корен. Дори живо дърво не би могло да оцелее след подобно отношение.

Лъжеучителите са загубили връзката си с Христос. Те не са „вкоренени и основани в любовта“ (Еф. 3:17), но са основали живота си на егоизъм.

13. Бушуващи вълни. Или „неукротени вълни“, отнасящи се до неуправляемите страсти на отстъпническите учители.

Разпенвайки собствения си срам. Както морето събира пяната си по гребените на вълните си, така и учителите показват позорните си похоти пред всички. „Срам“ трябва да се чете буквално като „срам“, отнасящо се до всички неприятни навици, практикувани от лъжливите учители.

Блуждаещи звезди. Неподвижните звезди са ценни като навигационни помагала, но падащите или скитащите звезди, под които Юда може да има предвид „комети“, не служат за полезна цел, не давайки нито постоянна светлина, нито насоки. Така че тези лъжеучители, колкото и блестящи да изглеждат, не помагат на никого да напредне към небесната си дестинация.

На когото... завинаги. Така преведеният израз се среща и във 2 Петрово 2:17 (вижте коментара там). Както метеорите, които проблясват през потъмнелото небе и след това потъват в тъмнината, са завинаги изгубени за смъртния поглед, така и съблазнителите, след пламък на публичност, ще изчезнат от погледа.

14. И Енох също. Позоваването на Енох от страна на Юда и цитирането му на пророчеството на този патриарх предизвикаха много коментари. Коментаторите са като цяло съгласни, че псевдоепиграфската книга, наречена 1 Енох, е била в обращение сред евреите до средата на 1 век пр.н.е. (вижте том V, стр. 87, 88). Глава 1:9 от това неканонично произведение гласи следното: „И ето! Той идва с десетки хиляди от Своите светии, за да извърши съд над всички и да погуби всички нечестиви; и да осъди всяка плът за всички дела на тяхното нечестие, които са извършили нечестиво, и за всички тежки неща, които нечестивите грешници са говорили против Него“ (Р. Х. Чарлз, Апокрифите и псевдоепиграфите на Стария завет, том 2, стр. 189).

Общоприето е, че Юда е цитирал от това неканонично произведение, въпреки че някои смятат, че е било обратното. Ако Юда е цитирал от 1 Енох, то е било защото Светият Дух го е водил да го направи.

Седмият от Адам. В 1 Енох 60:8 патриархът е посочен също като седмо поколение от Адам. Родословието е дадено в Битие 5:4–20, където е проследен следният произход: Адам, Сет, Енос, Кенан, Маалалеил, Яред и Енох. Това прави Енох седмият по ред, включително Адам, според добре установен древен метод, наречен „приобщаващо пресмятане“ (вижте том II, стр. 136, 137). В съвременната терминология той би бил наречен шестият от Адам.

Господ идва. Буквално „дойде [Господ]“, минало време е използвано поради сигурността на изпълнението на пророчеството. След като Петър описва лъжеучителите и предсказва съдбата им, той посвещава по-голямата част от третата си глава (2 Петрово 3) на обсъждане на завръщането на Господа. Юда се задоволява с кратко позоваване, което се състои изцяло от цитат от пророчеството на Енох (Юда 14, 15), вероятно защото е искал да ограничи писмото си (вж. ст. 3) в кратки рамки. Както Петър, така и Юда разглеждат идването на Господа във връзка с нечестивите учители, като Юда поставя по-голям акцент върху съда на измамниците.

Десет хиляди от Неговите. Буквално „в светите Му мириади, тоест сред светите Му десетки хиляди. Думата, преведена като „десетки хиляди“ (muriades), е източникът на нашата дума „мириади“ (вижте Лука 12:1).

Светии. Буквално „свети“. Дали Юда тук се отнася до огромното множество от свети ангели, които ще придружават Христос, когато Той се завърне на земята (вж. Дан. 7:10; Мат. 25:31; 1 Сол. 3:13) или на изкупените в края на 1000-те години (вижте върху Откр. 20:4–9) не е сигурно.

15. Съд. Гръцка дума krisis (вж. върху 2 Петрово 2:4). Христос идва да произнесе съд над всички хора, някои от които ще бъдат спасени, а други погубени (вж. върху Йоан 3:17; 5:22, 27).

Да убеди. Вижте Йоан 8:46; 16:8.

Всички, които са нечестиви. Буквално „всички нечестиви“. За коментар относно „нечестиви“ (асебейс) вижте стих 4. Четирикратната употреба на думата „нечестиви“ подчертава покварената природа на учителите от стих 4 и сочи към неминуемостта на тяхното наказание.

Твърди речи. По-скоро „твърди неща“. Грешниците винаги са казвали тежки неща за Бога и Христос, като извинение за собствената си греховност и като начин да отклонят вниманието от



Господня мъдрост и справедливост. В Страшния съд на такива обвинения ще бъде отговорено и те ще бъдат изисквани.

16. Това са. Юда сега се връща към обсъждането си за лъжеучителите (вж. ст. 12; 2 Петрово 2:17), намеквайки, че те са включени сред онези, за които пророчеството се отнася като „нечестиви“.

Мърморещи. Гръцки *goggustai*, „мърморещи“, от *gogguzō*, ономатопеична дума (произнася се „гонгудзо“), „мърморя“, „мърморя“. Сравнете с 1 Петрово 4:9.

Оплакващи се. Тоест, онези, които са недоволни от съдбата си и следователно роптаят срещу Бога.

Според собствените си страсти. Вижте 2 Петрово 3:3.

Големи, възторжени думи. Гръцки *хуперогка* (виж върху 2 Петрово 2:18).

Да се възхищават на лицата на мъжете. Буквално „възхищаване на лица“, т.е. показване на уважение към хората, противно на християнската етика (вж. Яков 2:1). Лъжеучителите били морално изгнани и нямали угризения да използват ласкателства в своя полза.

На такива мъже не бива да се има доверие и Юда внимателно предупреди читателите си за техните измами.

17. Но, възлюбени. Буквално „Но вие, възлюбени“, с ударение върху „вие“, за да се отдели верният християнин от мрънкащия егоист.

Запомнете. Забравата за казаното от апостолите би направила вярващите податливи на съблазнителните учения на врага и би подготвила пътя за отстъпничество.

Изречено преди. Въпреки че препратката може да се отнася предимно до изговорената дума, тя не изключва написаното. Повечето от написаното от апостолите те несъмнено са предали и от уста на уста.

Апостоли. Вероятно включително Павел и неговите главни сътрудници (вижте върху Деяния 1:2; 1 Сол. 2:6). Апостолите, от своя страна, се позоваха на наставленията на своя Господ и на старозаветните писания в подкрепа на своите твърдения (вж. 2 Петрово 3:2).

18. Те ти казаха. Дали Юда тук намеква за 2 Петрово 3:3 или за някое друго вдъхновено Източникът не е сигурен. Някои смятат, че и Юда, и Петър цитират някакво по-ранно, тогава добре известно пророчество. Други виждат думите на Юда като почти буквален цитат от 2 Петрово 3:3, като изтъкват следните причини в подкрепа на своята гледна точка: (1) Юда заявява, че напомня на читателите си „думите, които бяха изговорени пред апостолите на нашия Господ Исус Христос“ (ст. 17). (2) След това цитира пророчество, което се намира само във 2 Петрово 3:3. (3) Петър, от друга страна, макар че се позовава както на старозаветни, така и на новозаветни наставления (вижте 2 Петрово 3:2), не твърди, че цитира, а по-скоро предоставя свое собствено твърдение, което е надеждно, защото се основава на минали вдъхновени наставления и е в хармония с тях (вижте ст. 3).

Някои смятат това за доказателство за приоритета на 2 Петрово (виж стр. 701, 702).

Както и да е това, Юда напомня на своите читатели апостолското предсказание за „присмивачи в последното време“, които, както той заявява (ст. 4), вече са се промъкнали в църквата неподозирани. Йоан по подобен начин напомня на онези, на които е писал, за предупреждението, дадено относно антихриста (1 Йоан 2:18), и след това добавя: „Сега има много антихристи; от това познаваме, че е последно време“ (вж. 1 Йоан 4:3; вижте Допълнителна бележка към Римляни 13).

Словесните разлики между Юда 18 и съответния стих във 2 Петрово ще бъдат отбелязани в следващия коментар, но смисълът е идентичен в двата пасажа (за коментари вижте 2 Петрово 3:3).

Трябва да има. Петър казва: „ще дойде“ (2 Петрово 3:3).

Присмивачи. Или „присмивачи“, както във 2 Петрово 3:3.

Последен път. Петър казва „последни дни“ (2 Петрово 3:3).

Кой трябва да ходи. Или „ходене“, както във 2 Петрово 3:3.

След собствените си нечестиви похоти. Или „според собствените си нечестиви похоти“, тоест, под ръководството на похоти, които произтичат от техните нерелигиозни практики. Петър говори само за „собствените си похоти“ и не говори за източника на тяхната природа.

19. Тези са. Или „тези са“. Гръцката дума е същата като в стих 16.

Да се отделят. Или „да правят разделения“, тоест онези, които предизвикват разцепления в църквата, преследвайки собствените си цели. Този, който таи нечестиви амбиции, има малко възможности за изпълнение на своите планове в обединена църква. Съответно, той търси възможности да насърчава разделения сред членовете. Истинският духовен живот угасва, когато се появят разцепления (вж. 1 Кор. 1:10–13).

Чувствен. Гръцка дума *psuchikoi* (виж върху 1 Кор. 15:44; Яков 3:15). *Psuchikoi* е в противопоставяне с израза „нямащи Духа“, т.е. недуховни хора.

Духът. Буквално „Дух“. Възможно е думите на Юда да се тълкуват като „нямащи духовен живот“, в съответствие с предишната мисъл за недуховната природа на лъжеучителите. Но позоваването на Светия Дух в стих 20 прави вероятно Юда да има предвид и тук Светия Дух. Със сигурност е вярно, че онези, които причиняват разделения в църквата и самите те са недуховни, няма да бъдат обладани от Светия Дух.

20. Но вие, възлюбени. Както в буквалния превод на стих 17 (вижте коментара там), с настоящ акцент върху истинския вярващ като различен от егоистичния разрушител на църквите.

Изграждане. Юда увещава своите читатели да изградят вярата си като защита срещу измамниците, които са били толкова активни в разрушаването на собствения им духовен живот и този на другите. За образа на „изграждане“ вижте Деяния 9:31; 20:32; вж. 1 Петрово 2:5.

Върху вашата пресвята вяра. Или „чрез вашата пресвята вяра“, тоест християнската вяра, всичко, което църквата учи за Христос. Павел говори за градене върху основата на апостолите, пророците и Исус Христос (Еф. 2:20) и е вероятно Юда да има подобна мисъл. Личната вяра на читателите в Исус Христос едва ли би била описана като „пресвята“.

Молитва в Светия Дух. Тоест, молитва в съответствие с указанията на Светия Дух и с помощта на Духа (вж. Деяния 9:31; Ефесяни 6:18). За коментар относно духовната стойност на молитвата вижте Лука 18:1.

21. Пазете себе си. Въпреки че християните са „пазени от Божията сила“ (1 Петрово 1:5; вж. Йоан 17:11), те също трябва да се пазят от всяко зло и да останат в сферата на добрите влияния (вж. 1 Тим. 5:22; Яков 1:27; 1 Йоан 5:18, 21).

В Божията любов. Тоест, в орбитата на Божията любов към човека. Тези, които се отдалечават от Божията защитна любов, както направиха лъжеучителите, не могат да очакват да бъдат предпазени от злото. За коментар относно Божията любов вижте Рим. 5:5; 1 Кор. 13:1.

Търся. Гръцки *prosddechomai*, „очаквам“ (вж. Тит 2:13). Сравни с 2 Петрово 3:12.

Милостта на нашия Господ. Писанието обикновено говори за Божията милост (вж. Еф. 2:4; 1 Петрово 1:3), но Христос, бидейки от същото естество като Отца, не е по-малко милостив. Това качество, от което зависи нашето бъдеще, ще намери върха на своето изпълнение при второто пришествие, когато Господ се завърне, за да изкупи онези, които са приели вечния живот, който Неговата милост е осигурила. Следователно християнинът с нетърпение очаква това изпълнение.

22. Някои имат състрадание. Могат да се цитират текстови доказателства (вж. стр. 10) за прочита „някакъв укор“. Приемайки предложения по-долу текст вместо фразата „прави промяна“, тук бихме могли да прочетем „някакъв укор“ или „някакво убеждаване“.

Правене на промяна. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) тълкуване, което може да бъде преведено като „които се съмняват“ или „които спорят“.

23. Други спасяват със страх. Текстът тук също е неясен (вж. ст. 22), но е ясно, че Юда призовава своите читатели да се потрудат в полза на другите. Също така, те трябва да бъдат под постоянния стимул, който идва от осъзнаването на съдбата, която очаква неспасените, и от признаването на собствената им неадекватност с оглед на мащаба на задачата, която е пред тях.

Дърпане. Гръцки *harpazō* (виж върху Фил. 2:6).

Огън. Цифрата вероятно е подсказана от предишното споменаване на огъня от самия Юда във връзка със съдбата на Содом и Гомор (ст. 7) и с тази на Корей и неговата дружина (ст. 11; вж. Числа 16:35). Подобна цифра е използвана в Амос 4:11; Захария 3:2.

Мразя. Това изразява отвращението, което християнинът изпитва към причиненото замърсяване. чрез греха, дори когато с любов се грижи за жертвите на греха.

Дреха. От гр. хитон, долната дреха, носена до кожата (виж Мат. 5:40) и тази, която е най-вероятно да бъде замърсена от заразни болести.

Оцветен от плътта. Юда може би е имал предвид проказа, болест, която обикновено се смята типично за греха (вж. ДА 266), или може да говори за „плътта“ като типично за греховните желания на човека (вж. Рим. 6:19; 8:3–5). Неговият образ сочи отвращението, което обърнатият човек изпитва към всички проявления на греха.

24. Сега. В заключение на посланието си Юда се отвърща от лъжеучителите и техните прототипи и насочва вниманието на своите читатели към неизразимата слава на Господа. Тази доксология е тясно свързана с тази от Рим. 16:25–27 (вижте коментара там).

На този, който е способен. Същите гръцки думи са преведени като „на този, който е силен“ в Рим. 16:25 (вижте коментара там и върху Еф. 3:20).

Пази те. Ярка картина на постоянната грижа на Господа за Неговите деца.

От падение. Този, който приема Божията закрила, може да живее над греха (вж. 1 Йоан 3:6, 9).

Да представим. Кулминацията на Божията паза идва, когато вярващият застане без страх в божественото присъствие, в деня на страшния съд (вж. 1 Йоан 2:28). Чрез даряващата Христова благодат християнинът живее с уверена вяра в Божията сила да го предпази от греха и в крайна сметка да му даде възможност да застане неопетнен и безсрамен в божественото присъствие.

Безупречен. Гръцки *atōtoi* (вижте върху Еф. 1:4).

Присъствието на Неговата слава. Последният тест за безгрешност е способността да застанеш пред Бога който обитава „в светлината, до която никой човек не може да се доближи“ (1 Тим. 6:16). Целта на евангелието е да подготви хората за това преживяване (Кол. 1:22). За коментар относно „слава“ (докса) вижте Йоан 1:14; Рим. 3:23.

Изключителна радост. Тоест, радост, толкова голяма, че е отвъд човешките думи да я изразят. Умът се проваля във всеки опит да опише радостта, която ще изпълни сърцето на вярващия, когато той най-накрая застане пред Божия трон.

25. Само мъдър Бог. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) тълкуването „само Бог“. По този начин Акцентът е върху Божията уникалност (виж Йоан 5:44; срв. Рим. 16:27; 1 Тим. 1:17).

Нашият Спасител. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 10) включването на думите „чрез Исус Христос, нашия Господ“ след думите „нашият Спасител“ (вж. Рим. 16:27). За коментар относно титлата „Спасител“, приложена към Отца, вижте Лука 1:47; 1 Тим. 1:1; 4:10.

Бъди слава. В пълно удивление от безкрайното величие и доброта на Бога, Юда Му приписва цялата „слава и величие“. За коментар относно „слава“ (докса) вижте Йоан 1:14; Римляни 3:23.

Величество. Гръцки *megálōsunē* (виж на Евр. 1:3).

Господство. Гръцки *kratos*, преведено също като „сила“ (вижте върху Еф. 1:19).

Власт. Гръцки *exousia*, „авторитет“ (вижте върху Мат. 10:1; Марк 2:10).

И сега, и винаги. Буквално „сега и до всички векове“. Текстови доказателства потвърждават (вж. стр. 10) включването на думите „преди цялата вечност“ или „преди всички времена“ (*pro pantos tou aiōnos*) преди израза „и сега, и до вечни времена“. По този начин Юда свидетелства за предсъществуването и вечността на Исус Христос, чрез когото Отец е получил, получава и ще получи четирикратното приписване на слава, величие, господство и сила. Мисията на Спасителя винаги е била да прославя Отца (Йоан 17:1–5) и Той ще продължи това дело през цялата вечност.

Амин. Гръцки *амин* (виж върху Матей 5:18). Чрез употребата на думата тук Юда може да внушава собственото си съгласие с приписването на такава хвала на Бога или може да изразява желанието си читателите да бъдат предпазени от падение, за да могат и те от своя страна да се присъединят към химна на хвала към Отца. Вероятно е авторът да е възнамерявал „Амин“ да се прилага и в двата смисъла. Колкото и кратко да е писмото му, със сигурност е донесло духовна стабилност в живота на онези, които са го изучавали.

## КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

3 Ev 361; GC 51, 64, 298; MM 22; 5T 16, 525, 601; 8T 158, 198, 199, 211 4 1T 610 6 GC 548, 661 9 DA 421; EW 164; MB 57;

PP 479; SR 173; TM

222, 249; 1T 626; 3T 220; 9T 239, 242 11 CS 139; PP 81 12 TM 81; 1T 527; 2T 376; 4T 335 13 1T 327, 414 14 PP 85; SR 58 14, 15 GC 299, 426, 548; GW 52;

PP 86, 393; TM 230; 6T 392; 8T 330 16 1T 475 20 7T

22, 184 20, 21 SC 97 20–

236T 280 21 CT 191; FE

267; 7T 201 21–23CT 253; 7T 268 22 MH 178; 4T 221 22, 23 COL 236; Ev 368; TM 123; 1T 382; 2T 220, 673; 3T 108, 270,

420; 5T 255

23 EW 120; 1T 152; 2T 504; 8T 18

24 DA 632; Ед 309; GC 646; MB 42; 8T 127

<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup>Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Съди 1). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.